

MASTEROPLEIDING
CLASSICS AND ANCIENT CIVILIZATIONS
FACULTEIT DER GEESTESWETENSCHAPPEN
UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

QANU
Catharijnesingel 56
PO Box 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: +31 (0) 30 230 3100
E-mail: support@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q0725

© 2020 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUDSOPGAVE

RAPPORT OVER DE MASTEROPLEIDING CLASSICS AND ANCIENT CIVILIZATIONS VAN DE UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING	5
SAMENSTELLING VAN HET PANEL	5
WERKWIJZE VAN HET PANEL	6
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL	11
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING	15
BIJLAGEN	29
BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN	31
BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA	33
BIJLAGE 3: BEZOEKPROGRAMMA	34
BIJLAGE 4: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN	37

Dit rapport is vastgesteld op 16 maart 2020

RAPPORT OVER DE MASTEROPLEIDING CLASSICS AND ANCIENT CIVILIZATIONS VAN DE UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Dit rapport volgt het Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Nederland voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. september 2018).

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING

Masteropleiding Classics and Ancient Civilizations

Naam van de opleiding:	Oudheidstudies
Internationale naam:	Classics & Ancient Civilizations
CROHO-nummer:	60821
Niveau van de opleiding:	master
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	60 EC
Afstudeerrichtingen:	- Classics - Ancient History - Ancient Studies
Locatie(s):	Amsterdam
Variant(en):	voltijd, deeltijd
Onderwijstaal:	Engels
Bijzonderheden:	onderdeel van het ACASA-programma
Vervaldatum accreditatie:	01/05/2020

Het bezoek van het visitatiepanel Regiostudies aan de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit Amsterdam vond plaats op 16-20 september 2019.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING

Naam van de instelling:	Universiteit van Amsterdam
Status van de instelling:	bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	positief

SAMENSTELLING VAN HET PANEL

De NVAO heeft op 4 maart 2019 ingestemd met de samenstelling van het panel. Het panel dat de masteropleiding Master Classics and Ancient Civilizations beoordeelde bestond uit:

- Prof. dr. P. (Peter) Van Nuffelen, research professor Cultural History of the Ancient World aan de Universiteit Gent (België) [voorzitter];
- Prof. dr. A. (Umar) Ryad, professor in Arabic and Islamic Studies aan de KU Leuven (België);
- Prof. dr. E.J.C. (Eibert) Tigchelaar, hoogleraar verbonden aan de Onderzoekseenheid Bijbelwetenschap en de Faculteit Theologie en Religiewetenschappen van de KU Leuven (België);
- Prof. dr. G. (Gunnar) De Boel, gewoon hoogleraar in Vergelijkende Taalkunde, Griekse Taalkunde en Nieuwgriekse en Byzantijnse Letterkunde aan de Universiteit Gent (België);
- R.A. (Rianne) Clerc-de Groot MA, docent Klassieke Talen aan het Cygnus Gymnasium in Amsterdam;

- G.M. (Gerieke) Prins, bachelorstudent Geschiedenis, met een focus op Sociale Geschiedenis en migratiegeschiedenis en een minor in Latijns-Amerikastudies, aan de Universiteit Leiden [studentlid];
- Em. prof. dr. C.H.M. (Kees) Versteegh, emeritus hoogleraar Arabisch en Islam aan de Radboud Universiteit [referent Arabisch en Midden-Oostenstudies, Universiteit van Amsterdam];
- Prof. dr. J. (Jaap) Wisse, professor of Latin Language & Literature aan Newcastle University (Groot-Brittannië) [referent GLTC en Oudheidstudies, Universiteit van Amsterdam en Vrije Universiteit Amsterdam].

Het panel werd ondersteund door drs. M. (Mariëlle) Klerks die optrad als secretaris.

WERKWIJZE VAN HET PANEL

De masteropleiding Classics and Ancient Civilizations is onderdeel van het Amsterdam Centre for Ancient Studies and Archaeology (ACASA). Dit is een samenwerkingsverband van de Vrije Universiteit Amsterdam en de Universiteit van Amsterdam. Binnen dit samenwerkingsverband worden sinds 2012 joint programmes op masterniveau aangeboden onder de brede labels Classics and Ancient Civilizations en Archaeology.

De beoordeling van de masteropleiding Classics and Ancient Civilizations aan de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Vrije Universiteit Amsterdam was onderdeel van de visitatiegroep Regiostudies. In de periode maart 2019 tot en met november 2019 beoordeelde het panel in totaal 38 opleidingen aan vijf universiteiten: Radboud Universiteit, Universiteit Leiden, Universiteit van Amsterdam, Vrije Universiteit Amsterdam en Rijksuniversiteit Groningen.

De bezoeken aan de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit Amsterdam werden vanwege samenwerking in de ACASA-programma's gecombineerd.

Het visitatiepanel bestond uit de volgende leden:

- Prof. dr. P. (Peter) Van Nuffelen, research professor Cultural History of the Ancient World aan de Universiteit Gent (België) [voorzitter];
- Prof. dr. D.M. (Diederik) Oostdijk, hoogleraar English Literature aan de Vrije Universiteit Amsterdam;
- Prof. dr. A. (Umar) Ryad, professor in Arabic and Islamic Studies aan de KU Leuven (België);
- Prof. dr. E.J.C. (Eibert) Tigchelaar, hoogleraar verbonden aan de Onderzoekseenheid Bijbelwetenschap en de Faculteit Theologie en Religiewetenschappen van de KU Leuven (België);
- Prof. dr. G. (Gunnar) De Boel, gewoon hoogleraar in Vergelijkende Taalkunde, Griekse Taalkunde en Nieuwgriekse en Byzantijnse Letterkunde aan de Universiteit Gent (België);
- Prof. dr. I. (Inge) Brinkman, professor in African Studies aan de Vakgroep Afrikaanse Talen en Culturen van Universiteit Gent (België);
- Prof. dr. G. (Gert) Buelens, gewoon hoogleraar English and American Literature aan de Vakgroep Letterkunde van de Universiteit Gent (België);
- Dr. D. (Diana Bullen) Presciutti, senior lecturer in Kunstgeschiedenis, director of Global Studies en director van het Interdisciplinary Studies Centre aan de University of Essex (Groot-Brittannië);
- R.A. (Rianne) Clerc-de Groot MA, docent Klassieke Talen aan het Cygnus Gymnasium in Amsterdam;
- Dr. D. (Dario) Fazzi, docent Noord-Amerika Studies en International Studies aan de Universiteit Leiden;
- Prof. dr. A.F.R. (Ann) Heirman, hoogleraar Chinese Taal en Cultuur aan de Universiteit Gent (België);
- Prof. dr. A. (Axel) Holvoet, hoogleraar aan het Institute of the Languages and Cultures of the Baltic van Vilnius University (Litouwen);
- Prof. dr. V. (Vincent) Houben, hoogleraar Geschichte und Gesellschaft Südasiens aan de Humboldt Universität Berlin (Duitsland);

- Prof. dr. E.M.H. (Helena) Houvenaghel, hoogleraar Spaanse Taal en Cultuur aan de Universiteit Utrecht;
- Prof. dr. D. (Daeyeol) Kim, professor aan het Institut National des Langues et Civilisations Orientales (INaLCO) van de Université Sorbonne Paris Cité (Frankrijk);
- L. (Lotte) Metz MA, docente Grieks en Latijn aan het Stedelijk Gymnasium Nijmegen;
- Prof. dr. J. (John) Nawas, professor in Arabic and Islamic Studies aan de KU Leuven (België);
- Prof. dr. A. (Andreas) Niehaus, hoogleraar Japanse Taal en Cultuur aan de Vakgroep Talen en Culturen (afdeling Zuid- en Oost-Azië) van de Universiteit Gent (België);
- Prof. dr. J.L.M. (Jan) Papy, gewoon hoogleraar, verbonden aan de Onderzoeksgroep Latijnse Literatuur van de KU Leuven (België);
- Dr. N.A. (Nicolet) Boekhoff-van der Voort, docent Islamstudies en coördinator Graduate School for the Humanities aan de Radboud Universiteit;
- C. (Charlotte) van der Voort, derdejaars bachelorstudent Griekse en Latijnse Taal en Cultuur, en pre-masterstudent Nederlandse Taal en Cultuur, aan de Universiteit Leiden [studentlid];
- L. (Lara) van Lookeren Campagne, bachelorstudent Midden-Oosten Studies aan de Universiteit van Amsterdam [studentlid];
- G.M. (Gerieke) Prins, bachelorstudent Geschiedenis, met een focus op Sociale Geschiedenis en migratiegeschiedenis en een minor in Latijns-Amerikastudies, aan de Universiteit Leiden [studentlid];
- E.L. (Emma) Mendez Correa, bachelorstudent Griekse en Latijnse Taal en Cultuur aan de Universiteit Leiden [studentlid];
- Prof. dr. L.P. (Lars) Rensmann, hoogleraar European Politics and Society aan de Rijksuniversiteit Groningen [referent International Studies en Russian Studies, Universiteit Leiden].
- Em. prof. dr. C.H.M. (Kees) Versteegh, emeritus hoogleraar Arabisch en Islam aan de Radboud Universiteit [referent Arabisch en Midden-Oosten studies, Universiteit van Amsterdam];
- Prof. dr. H. (Harco) Willems, hoogleraar Egyptologie aan de KU Leuven (België) en directeur van de Leuvense opgravingsmissie in Dayr al-Barshā (Midden Egypte) [referent Oude Nabije Oostenstudies, Universiteit Leiden];
- Prof. dr. J. (Jaap) Wisse, professor of Latin Language & Literature aan Newcastle University (Groot-Brittannië) [referent GLTC en Oudheidstudies, Universiteit van Amsterdam en Vrije Universiteit Amsterdam].

Voor elk bezoek is een (sub)panel samengesteld, waarbij rekening is gehouden met de expertise, onafhankelijkheid en beschikbaarheid van de panelleden.

Projectleider van de visitatiegroep Regiostudies was dr. Els Schröder, medewerker van QANU. Zij was tevens coördinerend secretaris van het panel tijdens het bezoek aan de Radboud Universiteit en tijdens het eerste bezoek aan de Universiteit Leiden. Om de consistentie van de beoordelingen te waarborgen bezocht zij ook de start- en slotvergaderingen van het panel van de andere bezoeken en las en becommentarieerde elk conceptrapport. Tijdens haar verlofperiode werd zij bij het bezoek aan de Vrije Universiteit Amsterdam en Universiteit van Amsterdam, en bij het tweede bezoek aan de Universiteit Leiden vervangen door dr. Irene Conradie, bij het bezoek aan de Rijksuniversiteit Groningen door dr. Anna Sparreboom. Hierbij werden nauwlettend de bevindingen tijdens de verschillende bezoeken geïkt.

Verschillende secretarissen ondersteunden het panel: drs. Trees Graas (medewerker van QANU) bij het bezoek aan de Radboud Universiteit; drs. Mariette Huisjes (freelance medewerker van QANU) bij het eerste bezoek aan de Universiteit Leiden en het bezoek aan de Rijksuniversiteit Groningen; drs. Erik van der Spek (freelance medewerker van QANU) bij het tweede bezoek aan de Universiteit Leiden; drs. Mariëlle Klerks (freelance medewerker van QANU) bij het gecombineerde bezoek aan de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit Amsterdam. De QANU-projectleiders en secretarissen voerden regelmatig overleg, voorafgaand, tijdens en na afloop van elk bezoek.

Vorbereiding

Op 22 november 2018 vond een vooroverleg plaats met de voorzitter, waarin de projectleider hem informeerde over de taakstelling en werkwijze van het panel in het algemeen en de rol van de voorzitter in het bijzonder, en een toelichting gaf op de van toepassing zijnde beoordelingskaders. Voorafgaand aan de bezoeken informeerde de projectleider de panelleden telefonisch en per e-mail over de taakstelling, algemene werkwijze en de formele kaders. Voor elke gespreksronde werden representatieve gesprekspartners geselecteerd. Het bezoekprogramma is in dit rapport opgenomen als Bijlage 3.

De opleidingen schreven ter voorbereiding op de visitatie een zelfevaluatierapport. Deze werden na ontvangst door de projectleider gecontroleerd op kwaliteit en volledigheid en vervolgens doorgestuurd aan de panelleden. De panelleden bestudeerden de zelfevaluatierapporten en bijlagen en formuleerden op basis hiervan vragen en aandachtspunten ter voorbereiding op het bezoek. Ook formuleerden de panelleden per opleiding punten die hen in positieve zin opvielen.

Naast de zelfevaluatierapporten bestudeerde het panel voorafgaand aan het bezoek een selectie van eindwerken en bijbehorende beoordelingsformulieren (zie de toelichting in Bijlage 4).

Bezoek

Bij de start van elk bezoek hield het panel een vooroverleg waarin de eerste bevindingen en vragen en aandachtspunten werden besproken en waarin het panel afspraken maakte over de taakverdeling. De panelleden bespraken ook hun bevindingen ten aanzien van de (beoordeling van de) bestudeerde scripties.

Tijdens het bezoek heeft het panel eveneens onderwijs- en toetsmateriaal en verslagen van de opleidings- en examencommissie bestudeerd. Een overzicht van het bestudeerde materiaal is opgenomen in Bijlage 4. Het panel sprak met studenten en docenten, het management en verantwoordelijken, alumni en vertegenwoordigers van de examencommissie. Vertegenwoordigers van de opleidingscommissie namen deel aan het gesprek met docenten en studenten. Tevens bood het panel studenten en docenten de gelegenheid om informeel met het panel te spreken tijdens een inloopspreekuur. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt.

Het panel gebruikte het laatste deel van het bezoek voor een intern overleg om de voorlopige bevindingen vast te stellen. Ter afsluiting gaf de voorzitter een korte mondelinge toelichting aan alle belangstellenden, waarin hij de belangrijkste observaties van het panel deelde.

Er vonden in verschillende sessies ontwikkelgesprekken plaats waarin panelleden en vertegenwoordigers van de opleidingen met elkaar in gesprek gingen over ontwikkelingen bij de betreffende opleidingen (zie Bijlage 3, dag 3 en 4 van het bezoekprogramma). De uitkomsten van het ontwikkelgesprek zijn in een apart verslag vastgelegd en afgestemd met het panel. Dit verslag publiceren de opleidingen zelf.

Rapportage

De secretaris schreef een conceptrapport op basis van de bevindingen van het panel en legde dat vervolgens voor aan QANU voor een collegiale toets. Daarna vroeg de secretaris de panelleden om het rapport te bekijken en van feedback te voorzien. Na verwerking van de feedback en na akkoord van het panel stuurde de projectleider het rapport naar de faculteit met het verzoek om feitelijke onjuistheden te melden. De feitelijke onjuistheden werden na overleg tussen de projectleider en de voorzitter door de secretaris gecorrigeerd. Vervolgens werd het rapport door het panel vastgesteld en toegestuurd aan de Faculteit der Geesteswetenschappen en aan het College van Bestuur van de Universiteit van Amsterdam.

Definitie oordelen

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden verwacht van een *associate degree*-, bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Voldoet

De opleiding voldoet op de standaard aan basiskwaliteit.

Voldoet ten dele

De opleiding voldoet in belangrijke mate aan basiskwaliteit op de standaard maar er zijn verbeteringen nodig om volledig aan de standaard te voldoen.

Voldoet niet

De opleiding voldoet niet aan basiskwaliteit op de standaard.

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities gehanteerd voor de beoordeling van de opleiding als geheel:

Positief

Op alle standaarden 'voldoet'.

Positief onder voorwaarden

Standaard 1 'voldoet' en maximaal op twee standaarden een 'voldoet ten dele' waarbij het panel het opleggen van voorwaarden adviseert.

Negatief

In de volgende situaties:

- 'voldoet niet' op een of meer standaarden;
- 'voldoet ten dele' op Standaard 1;
- 'voldoet ten dele' op een of twee standaarden waarbij het panel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- op drie of meer standaarden 'voldoet ten dele'.

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De masteropleiding Classics and Ancient Civilizations (CAC) is een opleiding waar studenten de literatuur, cultuur en geschiedenis van de oudheid, inclusief de latere receptie daarvan tot het heden aan toe in al hun facetten kunnen bestuderen. De opleiding karakteriseert zich door een breed, interdisciplinair profiel dat is geconcretiseerd in een talige afstudeerrichting, Classics, en twee meer cultuur-historisch georiënteerde afstudeerrichtingen, Ancient History en Ancient Studies. Door haar interdisciplinaire breedte en bundeling van expertises onderscheidt de opleiding zich volgens het panel vooral binnen Nederland overtuigend. Ook vindt het panel de mate waarin studenten in staat worden gesteld om binnen het vakgebied hun eigen individuele profiel vorm te geven uniek. Het panel heeft daarnaast veel waardering voor de profielen van de drie afstudeerrichtingen. Het panel vindt deze profielen duidelijk en onderscheidend. Het overkoepelende opleidingsprofiel zou daarentegen nog sterker kunnen worden uitgewerkt. Het nadrukkelijker benoemen en expliciteren van het verbindende aspect en de samenhang tussen de profielen van de drie afstudeerrichtingen kan volgens het panel naar derden toe nog inzichtelijker maken waarvoor de opleiding staat. Ook zou specifiek gemaakt kunnen worden wat de Amsterdamse opleiding, vanuit internationaal perspectief bezien, uniek maakt. Een eenduidiger en krachtiger opleidingsprofiel zou zo volgens het panel kunnen bijdragen aan het sterker in de markt zetten van de opleiding.

De beoogde leerresultaten zijn naar het oordeel van het panel uitstekend geformuleerd en voldoende specifiek voor de verschillende afstudeerrichtingen. Zij weerspiegelen het profiel van de opleiding adequaat. De beoogde leerresultaten demonstreren het niveau en de oriëntatie die passen bij een wetenschappelijke masteropleiding en zijn voldoende afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en de internationale eisen.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het panel is van mening dat de opleiding haar studenten een uitstekende onderwijsleeromgeving biedt. De programma's van de drie afstudeerrichtingen zijn weldoordacht, inhoudelijk coherent en up to date en zij dekken de beoogde leerresultaten af. Tegelijkertijd zijn de programma's zo vormgegeven dat zij studenten binnen kaders veel ruimte bieden voor het aanbrengen van een persoonlijke *touch* (*student-centred*). Dit vindt het panel een sterk punt van de opleiding. Andere sterke punten zijn volgens het panel de goede inbedding van interdisciplinariteit in het curriculum van alle drie de afstudeerrichtingen, de sterke brug tussen onderzoek en onderwijs en de specialisatiemogelijkheid in Akkadisch. Verder is het panel van oordeel dat het onderwijs overtuigend academisch is georiënteerd. De *deep learning*-onderwijsbenadering waarbij de nadruk wordt gelegd op kritische zelfreflectie, autonomie en het toerusten van studenten voor een leven lang leren sluit hierbij uitstekend aan. De gehanteerde werkvormen passen goed bij de onderwijsbenadering en bij de leerdoelen van de vakken. Het panel is tevreden over de keuze van het Engels als onderwijstaal. De docenten, van wie sommigen zijn aangesteld bij de UvA en sommigen bij de VU, zijn als team goed op elkaar ingespeeld en er vindt veelvuldig overleg plaats. De docenten zijn uitstekend gekwalificeerd en onderzoeksmatig sterk, enthousiast en bevlogen en worden zeer gewaardeerd door studenten. Het panel waardeert het initiatief van de onderzoekskamer.

Naast al deze positieve aspecten, zijn er ook enkele aspecten die volgens het panel nog versterkt kunnen worden. Zo adviseert het panel om studenten tijdens het afstudeertraject meer structuur te bieden. Het panel is in dit verband positief over de plannen van de opleiding voor de invoering van een Thesis Seminar. Een ander punt waarop volgens het panel nog verbetering gerealiseerd kan worden betreft de aandacht in de opleiding voor beroepsperspectieven. Tevens zou de opleiding studenten nog meer bewust kunnen maken van de specifieke vaardigheden die zij tijdens de studie ontwikkelen en hoe zij die naar potentiële werkgevers toe kunnen articuleren.

Alles overziend, is het panel van oordeel dat de opleiding haar studenten een uitstekende onderwijsleeromgeving biedt die hen in staat stelt om de beoogde leerresultaten te behalen.

Standaard 3: Toetsing

Het panel concludeert dat de opleiding de toetsing conform de degelijke facultaire richtlijnen organiseert en vormgeeft. De toetsdossiers bevatten de juiste handvatten voor een goede kwaliteitsbewaking van de toetsen.

Het panel is van oordeel dat de toetsing binnen de opleiding valide, betrouwbaar en transparant is vormgegeven en de beoogde leerresultaten van de opleiding (inclusief die van de drie afstudeerrichtingen) adequaat afdekt. De gehanteerde toetsvormen zijn voldoende gevarieerd en sluiten goed aan bij het onderwijs en de leerdoelen van de vakken. Ook de kwaliteit van de beoordelingen is in orde en het panel vindt het gebruik van geharmoniseerde standaard beoordelingsformulieren voor papers, referaten en de scriptie zeer positief. Ook het standaard individueel nabespreken van papers en het geven van feedback daarop vindt het panel waardevol. Wel vraagt het panel aandacht voor de interferentie van de toetsing van vakken in het tweede semester met het scriptietraject.

De toetsing in de eindfase (scriptie) beoordeelt het panel over het geheel genomen eveneens positief. Het vierogenprincipe wordt hierbij standaard toegepast, de scriptiebeoordelingen zijn inzichtelijk en goed navolgbaar en het panel was het over het algemeen eens met de toegekende cijfers. Op bepaalde punten kan in de scriptiebeoordeling in de ogen van het panel nog wel verbetering worden aangebracht. Zo adviseert het panel de opleiding om in te zetten op meer consistentie in de (mate van) feedback en onderbouwing van de scriptiebeoordelingen. Verder beveelt het panel aan om de beoordelingsprocedure zo in te richten dat iedere beoordelaar een eigen formulier invult met zijn/haar onafhankelijke oordeel. Daarnaast adviseert het panel om op een derde formulier het eindoordeel vast te leggen met daarop vermeld hoe dit eindoordeel tot stand is gekomen.

De examencommissie van de Graduate School for Humanities (GSH) van de UvA is verantwoordelijk voor de borging van de kwaliteit van de toetsing binnen de masteropleiding Classics and Ancient Civilizations. Het panel is van oordeel dat de examencommissie al een aantal belangrijke activiteiten onderneemt om de kwaliteit van de toetsing te borgen. Naar het oordeel van het panel zou een meer proactieve benadering van de GSH-examencommissie kunnen bijdragen aan een nog solidere borging van de toetskwaliteit. Het panel doelt hierbij met name op de borging van de kwaliteit van de toetsen anders dan de scriptie (toetsing van de overige modulen). Het panel geeft de GSH-examencommissie ter overweging mee om een roulatiesysteem te ontwikkelen voor een actieve, regelmatige en systematische evaluatie van de toetskwaliteit van de modulen op basis van de informatie in de toetsdossiers. Een belangrijke voorwaarde hierbij is uiteraard dat de GSH-examencommissie beschikt over de benodigde tijd en middelen om deze borgingstaken te kunnen vervullen.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Op basis van een selectie van recent voltooide scripties en de gesprekken met alumni constateert het panel dat studenten de beoogde leerresultaten behalen. De scripties behandelen vaak interessante en originele onderwerpen binnen het brede vakgebied en laten een passend niveau zien. Afgestudeerden komen terecht in relevante, uiteenlopende functies en werkvelden.

Het panel beoordeelt de Standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Masteropleiding Classics and Ancient Civilizations

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet
Algemeen eindoordeel	positief

De voorzitter van het panel, prof. dr. Peter Van Nuffelen, en de secretaris, drs. Mariëlle Klerks, verklaren hierbij dat alle panelleden kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 16 maart 2020

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING

Amsterdam Centre for Ancient Studies and Archeology (ACASA)

Sinds 2012 werken de Universiteit van Amsterdam (UvA) en de Vrije Universiteit Amsterdam (VU) samen binnen het *Amsterdam Centre for Ancient Studies and Archeology (ACASA)*. Binnen het ACASA-samenwerkingsverband bieden de UvA en VU sinds 2012 gemeenschappelijke masterprogramma's en sinds 2017 ook gezamenlijke bachelorprogramma's aan. Eén van de masteropleidingen is Classics and Ancient Civilizations (CAC). Het betreft een geïntegreerd curriculum dat gezamenlijk wordt gecoördineerd en aangeboden door de Faculteit der Geesteswetenschappen van de UvA (FGw-UvA) en de Faculteit der Geesteswetenschappen van de VU (FGw-VU). Dit betekent dat de beoogde leerresultaten, de onderwijsleeromgeving (inclusief het programma) en de toetsing gelijk zijn. Echter, er wordt geen *double degree* of *joint degree* toegekend. Studenten schrijven zich aan één instelling in en ontvangen na afronding van de opleiding hun diploma van de instelling waarbij zij staan ingeschreven.

Het panel is zeer te spreken over de samenwerking omdat het ziet dat het de kwaliteit van de opleiding ten goede komt. Het panel hoopt dat in de toekomst een vorm voor de samenwerking gevonden kan worden die de administratieve druk voor de betrokkenen kan beperken.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Profiel en visie

De masteropleiding Classics and Ancient Civilizations (CAC) is een brede, interdisciplinaire opleiding waar studenten de literatuur, cultuur en geschiedenis van de oudheid, inclusief de latere receptie daarvan tot het heden aan toe, in al hun facetten kunnen bestuderen. De zelfevaluatie beschrijft dat de opleiding onderwijs aanbiedt over:

- letterkundige en taalkundige aspecten van Griekse en Latijnse teksten, inclusief het middeleeuws Latijn en Neolatijn en het Grieks van de late Oudheid en de Byzantijnse tijd;
- de geschiedenis van Griekenland en Rome;
- de raakvlakken tussen de Griekse cultuur en het Oude Nabije Oosten, filosofische en religieuze aspecten van de antieke cultuur inclusief het vroege jodendom en christendom;
- de nawerking van de oudheid in de moderne Europese cultuur tot en met de Renaissance.

De opleiding beoogt studenten zodanige kennis en vaardigheden en een zodanig inzicht bij te brengen op het betreffende vakgebied, dat de afgestudeerde in staat is op zelfstandige en professionele wijze een functie uit te oefenen op gevorderd academisch niveau en beschikt over de competenties die een voorwaarde zijn om te worden toegelaten tot een promotietraject. Concreet gaat het om een breed spectrum aan beroepen en functies, bijvoorbeeld bij uitgeverijen, de overheid, de culturele sector of in de wetenschap. Ook biedt de opleiding bij een juiste invulling en een beperkt aantal aanvullende vakken toelating tot bepaalde lerarenopleidingen.

Het profiel wordt geconcretiseerd in drie afstudeerrichtingen, waarvan er één meer talig georiënteerd is en er twee meer cultuur-historisch georiënteerd zijn. Binnen elk van deze afstudeerrichtingen wordt studenten nog de ruimte geboden om individuele keuzes te maken en zo een eigen profiel te ontwikkelen. De opleiding biedt de volgende afstudeerrichtingen:

1. Afstudeerrichting Classics

Deze afstudeerrichting betreft een talige specialisatie, die gericht is op de bestudering van (bron)teksten, literatuur en materiële cultuur van het oude Griekenland en Rome. Het lezen van (canonieke) teksten in de brontaal speelt een belangrijke rol, maar ook het leggen van de verbinding tussen tekst en historische en materiële context krijgt de nodige aandacht. Hiermee speelt de afstudeerrichting in op ontwikkelingen binnen het voortgezet onderwijs.

2. Afstudeerrichting Ancient History

Deze afstudeerrichting karakteriseert zich door een historische benadering van de antieke wereld. Hierbij worden volgens het panel literaire, epigrafische en archeologische bronnen en moderne theorievorming in samenhang bestudeerd. Er is veel aandacht voor de wisselwerking van Griekse en Romeinse culturen en de hen omringende wereld, waarbij de nadruk gelegd wordt op sociaal-culturele thema's.

3. Afstudeerrichting Ancient Studies

Deze afstudeerrichting wordt gekenmerkt door een interdisciplinaire benadering van de oudheid, inclusief de culturen van het Oude Nabije Oosten. Het onderwijs wordt gezamenlijk verzorgd door classici, historici, archeologen, religiewetenschappers, filosofen en deskundigen op het gebied van het Oude Nabije Oosten. Zij brengen hierbij hun eigen disciplinaire perspectieven in.

Het panel is van mening dat de opleiding zich overtuigend profileert door haar interdisciplinaire breedte en bundeling van expertises, vooral binnen Nederland. In Europa en de Verenigde Staten zijn er meerdere brede interdisciplinaire masteropleidingen gericht op de oudheid, waardoor dit aspect internationaal gezien minder onderscheidend is. Het panel vindt de mate waarin studenten in staat worden gesteld om binnen het vakgebied hun eigen individuele profiel vorm te geven uniek (zie verder Standaard 2). Het panel heeft veel waardering voor de drie afstudeerrichtingen. Zij kennen volgens het panel elk een duidelijk en onderscheidend profiel, waarbij een mooie brug geslagen wordt tussen onderzoek en onderwijs, zowel voor Classics als voor Ancient History en Ancient Studies. De afstudeerrichting Classics onderscheidt zich volgens het panel door de aanzienlijke aandacht voor moderne letterkundige en taalkundige theorie, de aandacht voor het post-klassieke Grieks uit de Byzantijnse periode en Latijn van Middeleeuwen en humanisme en door haar interdisciplinaire perspectief. De afstudeerrichting Ancient History is volgens het panel binnen Nederland bijzonder te noemen doordat zij één van de weinige afstudeerrichtingen is die geheel gericht is op Oude Geschiedenis. De overtuigend interdisciplinaire oriëntatie van de afstudeerrichting Ancient Studies, die mogelijk wordt gemaakt door de brede expertise en interdisciplinaire samenwerking van de staf, maakt de afstudeerrichting Ancient Studies volgens het panel waardevol en duidelijk onderscheidend binnen Nederland.

Hoewel het panel de profielen van de afzonderlijke afstudeerrichtingen waardeert, is het panel van mening dat het overkoepelende opleidingsprofiel nog sterker zou kunnen worden uitgewerkt. Het panel meent dat het benoemen van datgene wat de drie afstudeerrichtingen gemeenschappelijk hebben en het nadrukkelijker expliciteren van de samenhang tussen de drie afzonderlijke profielen het voor derden (bijvoorbeeld aspirant-studenten) nog duidelijker kan maken waarvoor de opleiding staat. Hierbij zou tevens meer specifiek gemaakt kunnen worden wat de Amsterdamse opleiding, vanuit internationaal perspectief gezien, uniek maakt. Een eenduidiger en krachtiger opleidingsprofiel zou zo volgens het panel kunnen bijdragen aan het sterker in de markt zetten van de opleiding. In dit verband denkt het panel tevens aan een goede presentatie van de opleiding via verschillende communicatiekanalen, waaronder de website.

Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten van de opleiding (eindtermen, zie Bijlage 1) zijn vastgelegd in de Onderwijs- en Examenregeling master CAC UvA 2018-2019 (OER). Het panel stelt vast dat de beoogde leerresultaten bestaan uit algemene eindtermen waarin het academisch denk- en werkniveau besloten ligt en uit vakspecifieke eindtermen, aangevuld met drie sets eindtermen die afstudeerrichtingspecifiek zijn.

Het panel heeft de beoogde leerresultaten bestudeerd en stelt vast dat deze uitstekend geformuleerd zijn met duidelijke niveaubepalingen. Ze zijn helder en voldoende specifiek voor de verschillende afstudeerrichtingen en ze weerspiegelen het profiel van de opleiding adequaat. Naar het oordeel van het panel zijn de beoogde leerresultaten in lijn met de Dublin-descriptoren en voor wat betreft niveau en oriëntatie zonder meer passend voor een wetenschappelijke masteropleiding. De beoogde leerresultaten (zowel de generieke eindtermen van de opleiding als de afstudeerrichtings specifieke eindtermen) beschrijven uitstekend het niveau dat van een master verwacht mag worden: grondige kennis van het betreffende vakgebied, de kennis en vaardigheden om onafhankelijk onderzoek te doen en in staat om kritische te reflecteren op interpretaties van het materiaal. Het panel vindt het bovendien positief dat in de beoogde leerresultaten expliciet verwezen wordt naar recente en hedendaagse ontwikkelingen en naar theoretische ontwikkelingen. De beoogde leerresultaten zijn volgens het panel bovendien voldoende afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en de internationale eisen.

Overwegingen

De opleiding karakteriseert zich door een breed, interdisciplinair profiel dat is geconcretiseerd in een talige afstudeerrichting, Classics, en twee meer cultuur-historisch georiënteerde afstudeerrichtingen, Ancient History en Ancient Studies. Door haar interdisciplinaire breedte en bundeling van expertises onderscheidt de opleiding zich volgens het panel vooral binnen Nederland overtuigend. Ook vindt het panel de mate waarin studenten in staat worden gesteld om binnen het vakgebied hun eigen individuele profiel vorm te geven uniek. Het panel heeft daarnaast veel waardering voor de profielen van de drie afstudeerrichtingen. Het panel vindt deze profielen duidelijk en onderscheidend. Het overkoepelende opleidingsprofiel zou daarentegen nog sterker kunnen worden uitgewerkt. Het nadrukkelijker benoemen en expliciteren van het verbindende aspect en de samenhang tussen de profielen van de drie afstudeerrichtingen kan volgens het panel naar derden toe nog inzichtelijker maken waarvoor de opleiding staat. Ook zou specifiek gemaakt kunnen worden wat de Amsterdamse opleiding, vanuit internationaal perspectief gezien, uniek maakt. Een eenduidiger en krachtiger opleidingsprofiel zou zo volgens het panel kunnen bijdragen aan het sterker in de markt zetten van de opleiding.

De beoogde leerresultaten zijn naar het oordeel van het panel uitstekend geformuleerd en voldoende specifiek voor de verschillende afstudeerrichtingen. Zij weerspiegelen het profiel van de opleiding adequaat. De beoogde leerresultaten demonstreren het niveau en de oriëntatie die passen bij een wetenschappelijke masteropleiding en zijn voldoende afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en de internationale eisen.

Conclusie

Masteropleiding Classics and Ancient Civilizations: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoet'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Programma: opzet

In Bijlage 2 is een schematisch programmaoverzicht van de opleiding opgenomen. De voltijdopleiding beslaat één studiejaar (60 EC). Het jaar kent twee semesters die elk zijn onderverdeeld in twee blokken van acht weken (elk 12 EC) en een derde blok van vier weken (6 EC).

De programmaopzet is zodanig dat de drie afstudeerrichtingen enkele curriculumonderdelen gemeenschappelijk hebben. Zo starten alle drie de afstudeerrichtingen in blok één van het eerste semester met de gemeenschappelijke openingsmodule 'Interdisciplinary seminar: Rulers' Ideology and Representation' (6 EC). In deze module leren studenten aan de hand van de ideologieën van vijf

grote heersers, ideologieën en de verschillende representatievormen daarvan te herkennen en met elkaar in verband te brengen. Hierbij wordt een interdisciplinaire insteek gekozen waarbij aandacht voor materiële cultuur en voor teksten wordt gecombineerd. In blok drie volgen alle studenten vervolgens bij een docent naar keuze een *tutorial*, of schrijven zij een *term paper* (6 EC). *Tutorials* betreffen een intensieve vorm van individueel onderwijs dat in overleg met de docent wordt samengesteld en wordt afgesloten met een tentamen of paper. Een *tutorial* kan verschillende vormen aannemen en kan bijvoorbeeld bestaan uit het lezen van een pensum Griekse of Latijnse literatuur. De *term papers* betreffen een individueel paper dat studenten dienen te schrijven over een onderwerp uit een van de in blok één of twee gevolgde colleges. Als basis wordt hiervoor in overleg met de docent een leeslijst met secundaire literatuur opgesteld over een door de student gekozen onderwerp. Het panel heeft tijdens het bezoek van de docenten en van de Examencommissie vernomen dat bij de samenstelling van deze individuele onderdelen wordt gekeken of deze qua inhoud en niveau passen binnen het betreffende programma (zie verder Standaard 3). Ten slotte sluiten alle studenten de opleiding af met een masterscriptie (18 EC).

De overige 30 EC worden afstudeerrichtingspecifiek ingevuld. Daarbij delen de afstudeerrichtingen Ancient History en Ancient Studies in blok twee nog één module, 'Great Debates'.

Voor de deeltijdvariant van de opleiding geldt voor alle drie de afstudeerrichtingen dat studenten het programma in plaats van in één, in twee jaar kunnen afronden (30 EC per jaar, vaak één module per blok). De opzet van de deeltijdprogramma's kent een vergelijkbare opbouw als die van het voltijdprogramma.

Het panel kan zich goed vinden in de opzet van het programma. Het panel vindt het positief dat alle drie de afstudeerrichtingen starten met de interdisciplinaire module over *Rulers' Ideology*. Dit bereidt studenten volgens het panel voor op de samenwerking met mensen met andere perspectieven of benaderingen, ook al kiezen zij er later in het curriculum voor zich verder te ontwikkelen tot specialist. De *tutorials* en *term papers* vormen volgens het panel mooie voorbeelden van individueel onderwijs.

Programma: inhoud en samenhang

De afstudeerrichting Classics start in blok één met de module 'Methodology: Intertextuality and Classical Storytelling'. In blok twee en vier volgen studenten de literatuurmodulen 'Greek Literature' of 'Latin Literature', die in deze blokken alternerend worden aangeboden. Deze literatuurvakken besteden onder meer aandacht aan de verdere opbouw van de kennis van Griekse en Latijnse literatuur, het vertrouwd maken van studenten met onderzoek op dit gebied en het zelf doen van onderzoek en het reflecteren op de relevantie van klassieke thema's voor de moderne tijd (receptie). In blok twee volgen studenten ook de module 'Greek & Latin Linguistics'. In blok drie maken studenten vervolgens een keuze tussen het volgen van het keuzevak 'Greek Epigraphy', het schrijven van een *term paper* of het volgen van een *tutorial*. 'Greek Epigraphy' is een keuzevak uit het mastercursusaanbod van Masterlanguage, het samenwerkingsverband van verschillende Nederlandse universiteiten op het gebied van taal. In blok vier volgen zij opnieuw een literatuurmodule, 'Greek Literature' of 'Latin Literature' (alternerend). In blok vijf volgen studenten ten slotte een gebonden keuzevak rondom literatuur. De te kiezen vakken worden in toerbeurt aangeboden en kunnen in de vorm van een *tutorial* worden gevolgd in de jaren dat zij niet als vak worden aangeboden.

Het panel stelt vast dat binnen het curriculum van Classics voldoende samenhang wordt bewerkstelligd. De modules die worden aangeboden in blok één en twee leggen een basis waarop in de latere onderdelen kan worden voortgebouwd. Zo wordt bijvoorbeeld bij de literatuurmodulen in blok twee en vier op de kennis van de methoden behandeld in de module 'Methodology' uit blok één teruggegrepen. De taalkundemodule in blok twee biedt eveneens een basis waaruit studenten kunnen putten of die zij verder kunnen uitdiepen bij de invulling van vakken in de blokken drie en vijf (papers, *tutorial*) en bij de scriptie.

Studenten van de afstudeerrichting Classics gaven tijdens het bezoek aan dat zij meer (ver)taalvaardigheid in het programma op prijs zouden stellen. Een belangrijke reden om voor Amsterdam te kiezen is het taalkundige profiel en studenten zouden hun (ver)taalvaardigheid na hun bachelor graag op peil willen kunnen houden. Het panel kan zich goed vinden in de huidige invulling van Classics, maar geeft de opleiding ter overweging mee dit punt wellicht in de voorlichting sterker aan te zetten.

Binnen de afstudeerrichting Ancient History krijgen studenten enerzijds een overzicht van het vakgebied van de oude geschiedenis en worden zij anderzijds vertrouwd gemaakt met andere disciplinaire benaderingen. Dit laatste gebeurt vooral in de met de andere specialisaties gedeelde openingsmodule en in de module 'Great Debates', waarin drie grote debatten worden behandeld op het gebied van de geschiedenis en de cultuur van de antieke wereld. Aan de kennis over de oude geschiedenis wordt gebouwd in blok één met de module 'The City and the Empire: War, Memory and Civic Identity in Republican Rome' over imperialisme en herinnering in de Romeinse Republiek. In blok twee volgt vervolgens een module over de geschiedenis van de Late Oudheid. In blok drie schrijven studenten een *term paper* of volgen zij een *tutorial*. In blok vier volgt de module 'City Life in the Roman Empire' die ingaat op theorieën over de stad Rome, het proces van romanisering, de economische functie van steden en de sociaal-culturele aspecten van het leven in een stad in het Romeinse Rijk. In blok vijf ten slotte maken studenten een keuze uit de module 'Greek Elite Culture' of een *tutorial* over de geschiedenis van het Oude Nabije Oosten. Het panel vindt dat binnen de afstudeerrichting een mooi coherent aanbod van vakken wordt gerealiseerd, waarin interessante thema's uit verschillende periodes en geografische gebieden aan bod komen.

Net als bij de afstudeerrichting Ancient History worden studenten bij Ancient Studies enerzijds vertrouwd gemaakt met het vakgebied en de verschillende disciplinaire benaderingen aan de hand van de gedeelde (openings)modulen (zie hierboven). Met de overige vier modulen (24 EC) doen zij diepgaander kennis op over het vakgebied waarbij zij via een gekozen specialisatie een bepaalde focus aanbrengen (interdisciplinair, godsdienstig of talig). De specialisaties bestaan uit modulen uit het overige ACASA-aanbod en uit het externe aanbod van Religiewetenschappen. Studenten kunnen uit vijf specialisaties kiezen: Interdisciplinary Approaches to Antiquity, Ancient Religions and the Rise of Christianity, Greek, Latin en Akkadian. Het panel vindt dat de twee vaste modulen binnen de afstudeerrichting Ancient Studies een goede inleiding vormen voor de vijf specialisaties. Het panel heeft in de studiegids de inhoud en vaksamenstelling van de specialisaties bekeken en constateert dat alle vijf de specialisaties een mooi samenhangend geheel vormen. Het spreekt zijn waardering uit voor het feit dat de opleiding binnen deze afstudeerrichting als één van de weinige opleidingen in Nederland nog Akkadisch aanbiedt.

Het panel stelt vast dat binnen het programma van alle drie de afstudeerrichtingen door de *term papers* of *tutorials* in blok drie extra diepgang wordt gerealiseerd. Tegelijkertijd dragen deze onderdelen bij aan de inhoudelijke samenhang van de curricula en bieden zij de mogelijkheid om studenten met uiteenlopende vooropleidingen op maat en toegesneden op de individuele interesses te bedienen. Het panel is hierover zeer te spreken.

Studenten van alle drie de afstudeerrichtingen ronden de opleiding af met een masterscriptie. De inhoudelijke en procedurele eisen waaraan de scriptie dient te voldoen (o.a. omvang, planning, eisen scriptievoorstel, beoordelingscriteria), zijn helder vastgelegd in het scriptiereglement. Studenten dienen een onderzoek te verrichten op een onderwerp of thema binnen het vakgebied van Classics and Ancient Civilizations (Oudheidstudies) en over dit onderzoek en de resultaten daarvan een helder geschreven verslag uit te brengen. Het scriptietraject start in blok vier en loopt door tot en met blok zes.

Het panel heeft veel waardering voor de programma's binnen de opleiding. De programma's van de drie afstudeerrichtingen zijn weldoordacht en zijn tegelijkertijd zo vormgegeven dat zij studenten binnen kaders veel ruimte bieden voor het aanbrengen van een persoonlijke *touch* (*student-centred*). Dit vindt het panel een sterk punt van de opleiding. Ook is het panel zeer te spreken over de goede

inbedding van interdisciplinariteit in het curriculum van alle drie de afstudeerrichtingen en de sterke brug tussen onderzoek en onderwijs. Het panel stelt vast dat de programma's van de drie afstudeerrichtingen inhoudelijk up-to-date zijn en de beoogde leerresultaten afdekken.

Tijdens het bezoek gaven de studenten aan er in de praktijk weinig van te merken dat de opleiding door twee verschillende instellingen gezamenlijk wordt aangeboden, hetgeen het panel een compliment vindt. Studenten volgen afwisselend onderwijs op de VU-campus en op de binnenstadcampus van de UvA. De onderwijsadministratie is ondergebracht bij de VU en cijfers van bij de UvA ingeschreven studenten worden overgezet naar het UvA-systeem. In de afgelopen studiejaar verliep de uitwisseling van studieresultaten volgens de studenten nog niet altijd vlekkeloos. Het panel adviseert de opleiding op dit punt goed vinger aan de pols te blijven houden.

Onderwijstaal

Aangezien Classics, Ancient History en Ancient Studies internationaal georiënteerde vakgebieden zijn en ook de Nederlandse wetenschappers en beroepsbeoefenaren zich internationaal oriënteren, de literatuur veelal niet-Nederlandstalig is en de opleiding zich richt op Nederlandse én internationale studenten, heeft de opleiding ervoor gekozen om het Engels als voertaal te hanteren. Het panel kan zich, zeker voor de afstudeerrichtingen Ancient History en Ancient Studies, goed vinden in deze keuze al wil het panel wel wijzen op het belang van het Nederlands voor het eventuele toekomstige beroep van leraar. Voor de afstudeerrichting Classics (maar ook een keuzevak als Akkadisch) adviseert het panel om goed in de gaten te houden dat het gebruik van het Engels als voertaal in het talige of taalkundige onderwijs het leerproces niet in de weg staat. Daarnaast adviseert het panel, gezien de aandacht voor bestudering van teksten in de brontaal, om bij deze afstudeerrichting goed in de gaten te houden dat het taalvaardigheidsniveau Grieks en Latijn van internationale studenten vergelijkbaar is met dat van de Nederlandse studenten om niveauverschillen in de colleges te voorkomen.

Oriëntatie

Het onderwijs van de opleiding is overtuigend academisch georiënteerd. Hiervan getuigt allereerst de ruime aandacht bij alle drie de afstudeerrichtingen voor academische vaardigheden als mondeling en schriftelijk presenteren. Ook de doorontwikkeling van het reflectievermogen krijgt gedurende de gehele opleiding voortdurend de aandacht (zie ook Onderwijsmethode en werkvormen). De opleiding zet bijvoorbeeld nadrukkelijk in op het bezien van onderwerpen en bronnen vanuit verschillende disciplinaire invalshoeken en stimuleert studenten aan de hand daarvan steeds tot kritische reflectie. Studenten bekwamen zich in het interpreteren van teksten, het kritisch reflecteren op interpretaties en zij worden gestimuleerd daarbij een eigen positie in te nemen. Ten slotte neemt wetenschappelijk onderzoek binnen de opleiding een belangrijke plaats in (onderzoeksintensief). Het onderwijs sluit aan bij de onderzoekszwaartepunten van de docenten, waardoor onderwijs en onderzoek sterk verweven zijn. Daarnaast wordt stevig ingezet op de training van onderzoeksvaardigheden van studenten, onder meer via het schrijven van papers. Daarbij doen zij ervaring op met de in het vakgebied geldende onderzoeksmethoden.

Verder stelt het panel vast dat er op verschillende plekken binnen het curriculum aandacht is voor de aansluiting met de arbeidsmarkt (bijv. Ancient Studies-specialisatie Interdisciplinary approaches to Antiquity: museale context) en dat de opleiding bezig is de uitstroomprofielen mede in dit licht te herzien. Het panel vindt dit een goede zaak en hoopt dat de werkgroep Werkveld, die in 2017 in het leven is geroepen om een impuls te geven aan de arbeidsmarktvoorbereiding binnen de opleiding, en de Werkveldadviesraad hierbij in belangrijke mate betrokken zullen zijn en de benodigde input zullen leveren. In het kader van een goede arbeidsmarktvoorbereiding adviseert het panel de opleiding om studenten nog meer bewust te maken van de specifieke vaardigheden die zij tijdens de studie ontwikkelen (bijvoorbeeld analyseren, presenteren, schrijven) en hen te leren hoe zij die naar buiten toe, bijvoorbeeld in sollicitatieprocedures, kunnen articuleren en 'uitventen'. Tevens zouden de contacten met alumni volgens het panel nog kunnen worden versterkt.

Onderwijsmethode en werkvormen

Het panel stelt vast dat de onderwijsmethode in lijn is met de gedeelde ACASA-brede onderwijsvisie. Deze gedeelde onderwijsvisie sluit aan bij de onderwijsvisie van de FGw-UvA. De opleiding gaat uit van het principe van *constructive alignment*, waarbij onderwijs en toetsing voortkomen uit eindtermen, leerdoelen en een visie op het curriculum. Het centrale uitgangspunt voor het ACASA-onderwijs is dat studenten zelf de verantwoordelijkheid voor hun eigen leerproces voelen en nemen (*student-centred*), vanuit het streven studenten hiermee voor te bereiden op een leven lang leren. De onderwijsvisie legt de nadruk op een bewuste vorm van leren (*deep learning*), waarbij studenten zicht krijgen op hun eigen leren, op de leerstrategieën die voor hen het meest effectief zijn en waarbij zij de reflectieve vaardigheden ontwikkelen om zelfstandig vorm te kunnen geven aan hun eigen leren en leertraject. Met deze onderwijsbenadering wordt beoogd studenten toe te rusten met de vaardigheden en attitude om zich ook na de studie adequaat te blijven ontwikkelen. De onderwijsvisie krijgt binnen de opleiding op verschillende manieren vorm. Allereerst wordt studenten de gelegenheid geboden controle te ervaren over hun eigen leerproces doordat zij deels zelf de invulling van hun studie kunnen bepalen. Daarnaast krijgt de onderwijsbenadering concreet vorm door de manier waarop het onderwijs zelf wordt ingestoken. Binnen de opleiding wordt studenten geleerd om zelfstandig verder te gaan met basiskennis en -vaardigheden die in de bacheloropleiding zijn opgedaan. Studenten worden geëquipeerd en getraind om zelfstandig met de primaire bronnen binnen het brede vakgebied Oudheidstudies om te gaan, zodat zij zich later binnen de werkcontext zelf via een leven lang leren verder kunnen scholen. Het panel waardeert deze onderwijsbenadering.

De werkvormen die de opleiding inzet passen uitstekend bij de leerdoelen van de vakken en de gekozen onderwijsbenadering. Het gezamenlijke onderwijs bestaat uit seminars. Studenten bereiden hiervoor stof voor die vervolgens tijdens het college wordt uitgediept, bijvoorbeeld door een voordracht van de docent, door middel van vragen en antwoorden van studenten, of door een inleidende presentatie verzorgd door studenten waarop een groepsdiscussie en feedback van de docent volgt. Verder schrijven studenten veel papers. De vorm van het onderwijs bij de *tutorials* is verschillend en is afhankelijk van de keuzes van de individuele student. In aanvulling op het bovenstaande wordt het onderwijs tevens vaak verrijkt met gastcolleges, congressen, excursies en velerlei extra-curriculaire activiteiten.

Begeleiding

In de onderwijsvisie van de FGw-UvA speelt (studie)begeleiding een belangrijke rol. De begeleiding van studenten start al voordat zij met de opleiding zijn begonnen via een voorlichtingsavond, waarbij studenten naar eigen zeggen uitvoerig worden geïnformeerd over de opleiding en de afstudeerrichtingen daarbinnen. Binnen de opleiding krijgt de begeleiding vorm binnen het tutoraat. Bij de start van de opleiding krijgen studenten vanuit de staf een tutor toegewezen. De tutor is tevens afstudeercoördinator van de afstudeerrichting die de student volgt. Een aanzienlijk deel van de begeleiding richt zich op (collectieve en individuele) voorlichting, advisering en coaching bij het maken van de keuzes met betrekking tot de invulling van het studietraject (zowel bij voltijd- als deeltijdstudenten). Dit gebeurt in overeenstemming met de onderwijsvisie (zie Onderwijsmethode en werkvormen) met aandacht voor zelfreflectie door de student. Onder begeleiding van en in afstemming met de docent-tutor stelt de student zelfstandig een studietraject samen dat zo goed mogelijk is afgestemd op zijn of haar ambities voor de toekomst (vervolgstudie, arbeidsmarkt). Verder richt de begeleiding zich op de studievoortgang. Het panel meent dat de opleiding met deze begeleiding adequaat tegemoetkomt aan de aanbeveling van de vorige visitatiecommissies ten aanzien van de bewaking van de studievoortgang. Studenten vertelden het panel tijdens het bezoek dat zij tevreden zijn met de studiebegeleiding die zij ontvangen. Voor specifiekere vormen van begeleiding staan studenten naast de docent-tutor ook de studieadviseurs, de studentendecanen en studentenpsychologen van de instelling van inschrijving ter beschikking.

Studenten ontvangen daarnaast ook scriptiebegeleiding. Het scriptietraject start met een voorlichtingsmoment, de scriptieoriëntatie. Daarna wordt de scriptiebegeleiding individueel vormgegeven. De student neemt contact op met een docent die op grond van zijn/haar onderzoek

over de expertise beschikt om de student te begeleiden bij de scriptie. Hierbij maken docent en student afspraken over de begeleidingsmomenten.

Tijdens het bezoek vertelden de studenten en alumni het panel dat zij het scriptietraject als zwaar ervaren. Zij zouden het fijn vinden als er vanuit de opleiding wat meer structuur zou worden geboden, bijvoorbeeld in de vorm van een scriptiecolloquium met vaste inlevermomenten voor concepten. Overigens zijn zij wel tevreden over de begeleiding die zij ontvangen van hun scriptiebegeleiders. De scriptiebegeleiders zijn goed toegankelijk en geven feedback waarmee de studenten goed uit de voeten kunnen. De docenten vertelden het panel dat de opleiding zich bewust is van de situatie en bezig is een Thesis Seminar ('scriptieklas') te ontwikkelen. Tot tevredenheid van het panel staat dit seminar al in de steigers en staat de invoering gepland voor studiejaar 2020-2021.

Onderwijzend personeel

Het onderwijs wordt verzorgd door een enthousiast en bevlogen team dat bestaat uit docenten die werkzaam zijn bij de FGw-UvA en docenten die werkzaam zijn bij de FGw-VU. Het gemeenschappelijke opleidingsteam CAC heeft een totale omvang van 14,25 fte, waarvan 7,2 fte aan UvA-docenten. Het team bestaat uit zeven hoogleraren, drie universitair hoofddocenten en dertien universitair docenten. Bijna al het onderwijzend personeel is in vaste dienst. Het panel heeft informatie bestudeerd over de behaalde onderwijskwalificaties en onderzoeksexpertise van de docenten en stelt vast dat de opleiding beschikt over een zeer sterk docententeam dat uitstekend gekwalificeerd is om het programma van de opleiding te kunnen realiseren. Gezamenlijk dekken de docenten de benodigde expertise op het gebied van de in de opleiding vertegenwoordigde perioden, genres en disciplines af. Op één docent na beschikken alle docenten over een Basis Kwalificatie Onderwijs (BKO), drie docenten beschikken tevens over een Senior Kwalificatie Onderwijs (SKO) en alle docenten zijn gepromoveerd. De UvA eist van docenten een Engels taalvaardigheidsniveau dat overeenkomt met C1 van het *Common European Framework of Reference* (CEFR) en volgens het panel is het aannemelijk dat de UvA-docenten ook over dit niveau beschikken. De meeste docenten zijn gewend aan het geven van lezingen in het Engels en zijn onderzoeksmatig internationaal zeer actief.

De docenten participeren in verschillende onderzoeksinstituten. Ook participeren zij actief in het landelijke initiatief Masterlanguage door het verzorgen van cursussen Epigrafie. Tevens vindt valorisatie van kennis plaats, bijvoorbeeld doordat stafleden meewerken aan studieboeken en ander lesmateriaal (bijvoorbeeld website Quamlibet.nl) bijdraagt aan de organisatie van de jaarlijkse Hellenisten- en Latinistendag, de Zomerschool Klassieke talen aan de VU en de OIKOS Tekst-in-Contextdag. De maatschappelijke impact blijkt tevens uit bijdragen van docenten in de pers, of via lezingen of artikelen voor een breder publiek.

De docenten vertelden het panel dat de samenwerking tussen de UvA-docenten en de VU-docenten binnen het opleidingsteam inhoudelijk naar tevredenheid van beide partijen verloopt. Er vindt op vakniveau intensief overleg tussen de docenten plaats. Ook de studenten gaven tijdens het bezoek aan in het onderwijs, de begeleiding of toetsing geen verschillen te bemerken tussen de docenten van de UvA en van de VU. In praktische zin loopt men soms aan tegen verschillen van meer bureaucratische aard tussen docenten met een aanstelling bij de UvA of bij de VU (bijv. ten aanzien van de wijze waarop de onderwijsoutput wordt gemanaged). In de dagelijkse werkpraktijk kunnen deze de samenwerking beïnvloeden en het panel hoopt dat deze verschillen in de toekomst kunnen worden geadresseerd.

Studenten waarderen hun docenten zeer. Tot genoegen van het panel zijn zij lovend over hun deskundigheid en zeer te spreken over het informele en prettige persoonlijke contact met de docenten.

Opleidingsspecifieke voorzieningen

Ten tijde van de visitatie werd gewerkt aan het inrichten van een onderzoekskamer binnen de Universiteitsbibliotheek van de VU voor studenten, docenten en onderzoekers van Classics. Belangrijkste doel van de onderzoekskamer is het stimuleren van dialoog over onderzoek, al zal de kamer ook worden ingezet voor onderzoeksbijeenkomsten voor leerlingen en docenten in het VWO en overige gasten. Het panel vindt dit een mooi initiatief.

Overwegingen

Het panel is van mening dat de opleiding haar studenten een uitstekende onderwijsleeromgeving biedt. De programma's van de drie afstudeerrichtingen zijn weldoordacht, inhoudelijk coherent en up to date en zij dekken de beoogde leerresultaten af. Tegelijkertijd zijn de programma's zo vormgegeven dat zij studenten binnen kaders veel ruimte bieden voor het aanbrengen van een persoonlijke *touch (student-centred)*. Dit vindt het panel een sterk punt van de opleiding. Andere sterke punten zijn volgens het panel de goede inbedding van interdisciplinariteit in het curriculum van alle drie de afstudeerrichtingen, de sterke brug tussen onderzoek en onderwijs en de specialisatiemogelijkheid in Akkadisch. Verder is het panel van oordeel dat het onderwijs overtuigend academisch is georiënteerd. De *deep learning*-onderwijsbenadering waarbij de nadruk wordt gelegd op kritische zelfreflectie, autonomie en het toerusten van studenten voor een leven lang leren sluit hierbij uitstekend aan. De gehanteerde werkvormen passen goed bij de onderwijsbenadering en bij de leerdoelen van de vakken. Het panel is tevreden over de keuze van het Engels als onderwijstaal. De docenten, van wie sommigen zijn aangesteld bij de UvA en sommigen bij de VU, zijn als team goed op elkaar ingespeeld en er vindt veelvuldig overleg plaats. De docenten zijn uitstekend gekwalificeerd en onderzoeksmatig sterk, enthousiast en bevlogen en worden zeer gewaardeerd door studenten. Het panel waardeert het initiatief van de onderzoekskamer.

Naast al deze positieve aspecten, zijn er ook enkele aspecten die volgens het panel nog versterkt kunnen worden. Zo adviseert het panel om studenten tijdens het afstudeertraject meer structuur te bieden. Het panel is in dit verband positief over de plannen van de opleiding voor de invoering van een Thesis Seminar. Een ander punt waarop volgens het panel nog verbetering gerealiseerd kan worden betreft de aandacht in de opleiding voor beroepsperspectieven. Tevens zou de opleiding studenten nog meer bewust kunnen maken van de specifieke vaardigheden die zij tijdens de studie ontwikkelen en hoe zij die naar potentiële werkgevers toe kunnen articuleren.

Alles overziend, is het panel van oordeel dat de opleiding haar studenten een uitstekende onderwijsleeromgeving biedt die hen in staat stelt om de beoogde leerresultaten te behalen.

Conclusie

Masteropleiding Classics and Ancient Civilizations: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoet'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Toetsbeleid en kwaliteit van toetsing

De toetsing binnen de opleiding is zodanig georganiseerd en vormgegeven dat deze in lijn is met zowel het toetsbeleid van de FGw-UvA als het toetsbeleid van de FGw-VU. Voor de UvA betekent dit dat de toetsing is afgestemd op het Facultaire Kader Toetsbeleid van de FGw-UvA. Het panel heeft het Facultaire Kader Toetsbeleid bestudeerd en stelt vast dat in het kader de universiteitsbrede randvoorwaarden met betrekking tot toetsing voor de FGw-UvA nader zijn uitgewerkt. Het panel is van oordeel dat het Facultaire Kader Toetsbeleid er degelijk uitziet. Het is ook te spreken over het gebruik van toetsdossiers voor alle cursussen als handvatten voor een adequate kwaliteitsbewaking van toetsen. De toetsdossiers bevatten onder andere een studiehandleiding, de toetsopgaven, modelantwoorden en een verklaring of er wel dan niet *peer review* op de toets(en) heeft plaatsgevonden.

Het panel constateert dat het toetsbeleid bovendien op adequate wijze opleidings specifiek is geconcretiseerd in het door de VU en UvA gemeenschappelijk geformuleerde document Toetsplan Bachelor Oudheidwetenschappen. Het panel stelt vast dat de opleiding de toetsing conform de richtlijnen in de Notitie Toetsbeleid organiseert en vormgeeft.

De hoofdlijnen van het onderwijsprogramma en de examinering zijn vastgelegd in de OER van de opleiding die door de FGw-UvA en de FGw-VU separaat, doch in overleg, zijn ontworpen en door beide instellingen afzonderlijk zijn vastgesteld. Het panel heeft de OER, de vakbeschrijvingen in de studiegids en de studiehandleidingen (inclusief informatie over de toetsing), het overzicht van de relatie tussen onderwijsmodules, toetsvormen en eindtermen, enkele toetsdossiers en een representatieve steekproef van toetsen en bijbehorende antwoordmodellen bestudeerd. Op grond van deze documenten constateert het panel dat de toetsing de beoogde leerresultaten van de opleiding (incl. die van de drie afstudeerrichtingen) adequaat dekt. Het panel is tevens tevreden over de kwaliteit van de toetsen. De toetsen zijn valide, betrouwbaar en voldoende transparant. Ook bij de *tutorials* is bij de toetsing sprake van een adequate afstemming van de toetsing op de leerdoelen.

De gehanteerde toetsvormen zijn volgens het panel voldoende gevarieerd en sluiten goed aan bij het onderwijs en de leerdoelen van de modules. Voorbeelden van ingezette toetsvormen zijn schriftelijke tentamens, mondelinge referaten, lesverslagen en papers. De meeste modules kennen meerdere toetsmomenten, waarbij vaak een combinatie van verschillende toetsvormen wordt ingezet. Hierbij worden een referaat of een schriftelijk tentamen meestal aan het einde van het vak gepland en volgt de paper op het referaat. Zo kunnen studenten de feedback die zij ontvangen op het referaat gebruiken bij het schrijven van de paper.

Ook de kwaliteit van de beoordelingen is volgens het panel in orde. Het panel heeft uit de zelfevaluatie opgemaakt dat de opleiding met het oog op de betrouwbaarheid en transparantie vaste beoordelingsformulieren gebruikt voor referaten en papers. Deze beoordelingsformulieren zijn in overleg tussen de UvA en VU opgesteld. Het panel is hierover zeer positief. Verder heeft het panel van de studenten en docenten vernomen dat papers altijd individueel met de studenten worden nabesproken. De studenten vinden de feedback die zij van docenten ontvangen zeer waardevol. Die geeft hen de benodigde handvatten om zichzelf te verbeteren. Tijdens het bezoek gaven de studenten aan tevreden te zijn over de toetsing binnen de opleiding. Zij weten ruim voor de toetsafname wat er van hen verwacht wordt (o.a. via de studiehandleidingen en voorbeeldtoetsen) en zij ervaren de beoordelingen als fair. Verder zijn zij tevreden over de spreiding van de toetsen. Wel geven studenten aan dat de toetsing van de vakken in het tweede semester interfereert met het schrijven van de scriptie. De andere vakken vergen veel van de studenten, waardoor er volgens hen weinig ruimte is om daadwerkelijk aan de scriptie te werken. Het panel vraagt hier aandacht voor.

Het panel heeft zich tevens een beeld gevormd van de toetsing in de eindfase. Daartoe heeft het de scripties en bijbehorende beoordelingsformulieren bestudeerd van een representatieve steekproef van twaalf UvA-afgestudeerden van de opleiding. Het panel is over het geheel genomen tevreden over de kwaliteit van de toetsing van de eindwerken. Tot zijn tevredenheid constateert het panel dat ook voor de scriptie sinds studiejaar 2017-2018 standaard beoordelingsformulieren worden gebruikt die door de UvA en de VU gezamenlijk zijn opgesteld. De scriptiebeoordelingen zijn inzichtelijk en goed navolgbaar en het panel was het over het algemeen eens met de toegekende cijfers. Wel stelt het panel een grote variatie vast in de hoeveelheid gegeven feedback en/of onderbouwing van de beoordeling. Het panel adviseert de opleiding om hierin meer consistentie aan te brengen.

Het panel constateert verder tot zijn tevredenheid dat het vierogenprincipe wordt toegepast bij de beoordeling van de scripties: scripties worden beoordeeld door de begeleider en een tweede beoordelaar. Indien dit vanwege het interdisciplinaire karakter van een scriptie nodig is, wordt nog een derde onafhankelijke lezer in het proces betrokken. Uit de beoordelingsformulieren wordt volgens het panel niet altijd duidelijk of de beide beoordelaars de beoordeling onafhankelijk van elkaar hebben uitgevoerd en hoe uiteindelijk het eindcijfer tot stand is gekomen. Met het oog op de betrouwbaarheid en de transparantie adviseert het panel ten aanzien van de procedure rondom de

beoordeling dat elke beoordelaar een eigen formulier invult met zijn/haar onafhankelijke oordeel. Daarbij adviseert het panel om op een derde formulier het eindoordeel vast te leggen met daarop vermeld hoe dit eindoordeel tot stand is gekomen (bijvoorbeeld via middeling, dialoog).

Het panel constateert dat naast de examencommissie (zie Functioneren examencommissie hieronder) de opleidingscommissies (OC's) van de FGw-UvA en FGw-VU een belangrijke controlerende en adviserende rol in de kwaliteitsbewaking rondom de toetsing vervullen. De OC's vergaderen gezamenlijk en adviseren gezamenlijk over het onderwijs (studiehandleidingen, evaluaties,) en bij de totstandkoming van de OER.

Examencommissie

Bij de FGw-UvA is de centrale examencommissie voor de masteropleidingen, die zijn ondergebracht in de Graduate School for Humanities (GSH), verantwoordelijk voor de borging van de kwaliteit van de toetsing binnen de opleiding. Studenten van de masteropleiding Classics and Ancient Civilizations aan de UvA dienen zich met verzoeken tot deze UvA-examencommissie te richten. De GSH-examencommissie bestaat uit zes leden, waaronder de voorzitter en een extern lid. De commissie wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris en een secretariaat. Binnen de GSH zijn de opleidingen gebundeld in negen onderwijsclusters. Voor iedere opleiding of cluster van opleidingen (afhankelijk van de omvang) heeft een gedelegeerde als lid en plaatsvervangend voorzitter zitting in de examencommissie. Teneinde elkaar voldoende te informeren en tot goede afstemming te komen, vergaderen de voorzitter en ambtelijk secretaris van de GSH-examencommissie tweemaal per jaar met de voorzitter en ambtelijk secretaris van de examencommissie van de bacheloropleidingen en met het Dagelijks Bestuur van de faculteit over lopende zaken.

Het panel heeft zich op grond van de zelfevaluatie en het gesprek met de GSH-examencommissie en de gedelegeerde van de opleiding een beeld gevormd over de activiteiten van de GSH-examencommissie. De commissie geeft jaarlijks advies over de nieuwe OER, draagt bij aan de bewaking van het naleven van het toetsbeleid, controleert in het kader van de diplomatoekenning of studenten aan de eisen in de OER hebben voldaan, stelt eigen Regels en Richtlijnen op en bewaakt de naleving daarvan, treft maatregelen in gevallen van fraude en/of plagiaat en draagt bij aan de professionalisering van examinatoren (bijv. inrichting van tentamens en herkansingen). Verzoeken van studenten worden door de examencommissie afgehandeld. Daarnaast onderneemt de GSH-examencommissie verschillende activiteiten die specifiek gericht zijn op de borging van de kwaliteit van de toetsing van de opleiding, zoals het aanwijzen van examinatoren, het controleren van het toetsplan, en het jaarlijks controleren van een aantal scripties op kwaliteit en conformiteit met het scriptiereglement. Jaarlijks kiest de GSH-examencommissie bepaalde thema's waarop zij zich dat jaar richt. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om het evalueren van de studiehandleidingen, de scriptiehandleidingen, het scriptiebeoordelingsformulier of stages. Over haar activiteiten brengt de commissie jaarlijks verslag uit in het jaarverslag. Het panel is van mening dat de GSH-examencommissie hiermee al een aantal belangrijke stappen zet om de kwaliteit van de toetsing te borgen.

Tijdens het bezoek heeft het panel met de examencommissie gesproken over de kwaliteitsborging van de toetsing anders dan de scriptie (de toetsing van de overige vakken, waaronder de *tutorials*). De GSH-examencommissie vertelde het panel dat de overige toetsing geborgd wordt door de zorgvuldige wijze waarop examinatoren worden aangewezen, via de controle van het toetsplan en door het reageren op signalen uit de vakevaluaties. Het panel is het eens met de examencommissie dat de kwaliteit van de examinatoren en controle van het toetsplan belangrijke randvoorwaarden voor de algemene kwaliteit van de toetsing borgen. Als het gaat om het borgen van de kwaliteit van afzonderlijke toetsen is het panel echter van mening dat het reageren op signalen slechts een deel van eventuele issues met betrekking tot de kwaliteit van de toetsing ondervangt. Immers, het feit dat studenten geen signalen afgeven, betekent niet automatisch dat de kwaliteit van een toets in orde is. Het panel moedigt de GSH-examencommissie daarom aan om een meer proactieve benadering te kiezen ten aanzien van de borging van de toetsing anders dan de scriptie. Hierbij kan overwogen worden om een roulatiesysteem te ontwikkelen, waarbij de kwaliteit van de toetsing van

vakken op basis van de toetsdossiers op regelmatige basis en systematisch wordt geëvalueerd. Hierbij zou elk vak eens in de zoveel tijd aan de beurt kunnen komen. Een belangrijke voorwaarde hierbij is uiteraard dat de GSH-examencommissie beschikt over de benodigde tijd en middelen om deze borgingstaken te kunnen vervullen.

Overwegingen

Het panel concludeert dat de opleiding de toetsing conform de degelijke facultaire richtlijnen organiseert en vormgeeft. De toetsdossiers bevatten de juiste handvatten voor een goede kwaliteitsbewaking van de toetsen.

Het panel is van oordeel dat de toetsing binnen de opleiding valide, betrouwbaar en transparant is vormgegeven en de beoogde leerresultaten van de opleiding (inclusief die van de drie afstudeerrichtingen) adequaat afdekt. De gehanteerde toetsvormen zijn voldoende gevarieerd en sluiten goed aan bij het onderwijs en de leerdoelen van de vakken. Ook de kwaliteit van de beoordelingen is in orde en het panel vindt het gebruik van geharmoniseerde standaard beoordelingsformulieren voor papers, referaten en de scriptie zeer positief. Ook het standaard individueel nabespreken van papers en het geven van feedback daarop vindt het panel waardevol. Wel vraagt het panel aandacht voor de interferentie van de toetsing van vakken in het tweede semester met het scriptietraject.

De toetsing in de eindfase (scriptie) beoordeelt het panel over het geheel genomen eveneens positief. Het vierogenprincipe wordt hierbij standaard toegepast, de scriptiebeoordelingen zijn inzichtelijk en goed navolgbaar en het panel was het over het algemeen eens met de toegekende cijfers. Op bepaalde punten kan in de scriptiebeoordeling in de ogen van het panel nog wel verbetering worden aangebracht. Zo adviseert het panel de opleiding om in te zetten op meer consistentie in de (mate van) feedback en onderbouwing van de scriptiebeoordelingen. Verder beveelt het panel aan om de beoordelingsprocedure zo in te richten dat iedere beoordelaar een eigen formulier invult met zijn/haar onafhankelijke oordeel. Daarnaast adviseert het panel om op een derde formulier het eindoordeel vast te leggen met daarop vermeld hoe dit eindoordeel tot stand is gekomen.

De GSH-examencommissie is verantwoordelijk voor de borging van de kwaliteit van de toetsing binnen de masteropleiding Classics and Ancient Civilizations. Het panel is van oordeel dat de examencommissie al een aantal belangrijke activiteiten onderneemt om de kwaliteit van de toetsing te borgen. Naar het oordeel van het panel zou een meer proactieve benadering van de GSH-examencommissie kunnen bijdragen aan een nog solidere borging van de toetskwaliteit. Het panel doelt hierbij met name op de borging van de kwaliteit van de toetsen anders dan de scriptie (toetsing van de overige modulen). Het panel geeft de GSH-examencommissie ter overweging mee om een roulatiesysteem te ontwikkelen voor een actieve, regelmatige en systematische evaluatie van de toetskwaliteit van de modulen op basis van de informatie in de toetsdossiers. Een belangrijke voorwaarde hierbij is uiteraard dat de GSH-examencommissie beschikt over de benodigde tijd en middelen om deze borgingstaken te kunnen vervullen.

Conclusie

Masteropleiding Classics and Ancient Civilizations: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoet'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Eindwerken

Voorafgaand aan het visitatiebezoek heeft het panel een steekproef van twaalf recent voltooide scripties van UvA-afgestudeerden van de opleiding bestudeerd. In deze steekproef waren alle drie de afstudeerrichtingen vertegenwoordigd. Het panel is van oordeel dat de bestudeerde eindwerken

van goede kwaliteit zijn en aantonen dat de UvA-afgestudeerden de beoogde leerresultaten van de opleiding realiseren. Studenten behandelen voor het vakgebied interessante, relevante en originele onderwerpen. De scripties kennen vaak een goede structuur met een logische, transparante opzet van het onderzoek en een goede opbouw in heldere stappen. De keuze van de methodiek is in de regel goed onderbouwd en het methodengebruik is aan de maat. De analyses zijn meestal van prima kwaliteit. Ook de verwijzingen naar primaire en secundaire literatuur zijn in orde. De scripties zijn volgens het panel bovendien vaak goed geschreven. Voor de afstudeerrichting Classics geldt dat de scripties een goed gebruik van het narratologisch begrippenapparaat laten zien.

In sommige gevallen vond het panel de interpretaties enigszins oppervlakkig en een enkele scriptie had volgens het panel kunnen profiteren van meer methodologische reflectie.

Niveau afgestudeerden

Uit de bestudeerde gegevens en gesprekken met de alumni tijdens het bezoek, blijkt dat alumni van de opleiding goed terecht komen in uiteenlopende functies. Alumni van Classics stromen vaak door naar de masteropleiding Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs Griekse en Latijnse taal en cultuur die door verschillende universiteiten wordt aangeboden en gaan vervolgens aan de slag als leraar klassieke talen in het voortgezet onderwijs. Ook voor Ancient History of Ancient Studies is bij een juiste invulling en een beperkt aantal aanvullende vakken toelating tot de lerarenopleiding (leraar geschiedenis, leraar klassieke talen) een optie, maar slechts een klein percentage studenten kiest hiervoor. Alumni die niet kiezen voor het leraarschap komen terecht in een brede waaier aan functies in uiteenlopende sectoren, zoals de overheid, uitgeverijen, de culturele sector (musea) of de journalistiek. Studenten kijken tevreden op hun opleiding terug.

Overwegingen

Op basis van een selectie van recent voltooide scripties en de gesprekken met alumni constateert het panel dat studenten de beoogde leerresultaten behalen. De scripties behandelen vaak interessante en originele onderwerpen binnen het brede vakgebied en laten een passend niveau zien. Afgestudeerden komen terecht in relevante, uiteenlopende functies en werkvelden.

Conclusie

Masteropleiding Classics and Ancient Civilizations: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoet'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het oordeel van het panel op de Standaarden 1, 2, 3 en 4 voor de masteropleiding Classics and Ancient Civilizations is 'voldoet'. Volgens de beslisregels van de NVAO is het algemeen eindoordeel over de opleiding daarmee 'positief'.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *masteropleiding Classics and Ancient Civilizations* als 'positief'.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN

De hieronder genoemde eindtermen zijn de gezamenlijke eindtermen van VU en UvA zoals vastgelegd in de OERen van 2018-2019:

a. Academisch denk- en werkniveau (1-8) en vakspecifieke (9-10) eindtermen

De student die de masteropleiding heeft afgerond:

1. heeft inzicht in de belangrijkste onderzoeksbenaderingen in het vakgebied;
2. kan de hedendaagse wetenschapsbeoefening binnen het vakgebied - en de resultaten daarvan - interpreteren, beoordelen en daarbinnen een eigen positie innemen;
3. kan relevante vakliteratuur evalueren;
4. kan zelfstandig vragen op het terrein van het vakgebied formuleren, operationaliseren en vormgeven in een onderzoeksplan;
5. kan zelfstandig onderzoek op het vakgebied uitvoeren en daarover mondeling en schriftelijk rapporteren op een wijze die voldoet aan de in het vakgebied gebruikelijke academische conventies;
6. kan de in de opleiding opgedane wetenschappelijke kennis en inzichten presenteren en overdragen aan een breder publiek dan de academische gemeenschap;
7. kan wetenschappelijke vragen beantwoorden met behulp van kennis van een specialisme binnen de opleiding;
8. kan in teamverband werken en op constructieve wijze feedback geven en verwerken;
9. kan de in de opleiding opgedane wetenschappelijke kennis en inzichten op zijn/haar vakgebied verbinden met maatschappelijke vraagstukken;
10. kan reflecteren op de implicaties van de inzichten van het eigen vakgebied voor relevante institutionele contexten.

Specifieke eindtermen per afstudeerrichting:

b. Afstudeerrichting Classics

De student die de afstudeerrichting Classics heeft afgerond:

1. heeft een grondige kennis van de Griekse en Latijnse literatuur en taalkunde;
2. heeft een grondige kennis van recente en hedendaagse theoretische ontwikkelingen met betrekking tot de interpretatie van klassieke teksten, in het bijzonder narratologie en intertekstualiteit, en is in staat deze toe te passen op Griekse en Latijnse teksten uit alle perioden;
3. is in staat om klassieke teksten te interpreteren vanuit een interdisciplinair perspectief, in hun politieke en historische context;
4. heeft de vaardigheden om onafhankelijk onderzoek op Griekse en Latijnse teksten te verrichten en is in staat kritisch te reflecteren op interpretaties van die teksten.

c. Afstudeerrichting Ancient History

De student die de afstudeerrichting Ancient History heeft afgerond:

1. heeft een grondige kennis van een of meer chronologische of thematische specialisaties in het vakgebied van Oude Geschiedenis;
2. is in staat ontwikkelingen in de Oude Geschiedenis te begrijpen en te interpreteren vanuit een breder disciplinair kader;
3. heeft grondige kennis van recente en hedendaagse ontwikkelingen voor wat betreft de interpretatie van historische teksten, antieke documenten en materiële overblijfselen;
4. heeft kennis en vaardigheden om onafhankelijk onderzoek te kunnen doen: het identificeren en analyseren van een onderzoeksprobleem, het ontwerpen van een onderzoeksplan, het kritisch evalueren van relevante literatuur, het gebruik van adequate theorieën en methoden, het verzamelen van gegevens en het rapporteren van het onderzoek volgens de professionele standaarden in het vakgebied.

d. Afstudeerrichting Ancient Studies

De student die de afstudeerrichting Ancient Studies heeft afgerond:

1. is in staat om vanuit een interdisciplinair perspectief historische teksten en/of archeologische gegevens te interpreteren in hun historische context;
2. heeft een grondige kennis van één of meer chronologische of thematische specialisaties in het vakgebied van Oude Geschiedenis;
3. heeft kennis van recente en hedendaagse theoretische ontwikkelingen met betrekking tot het interpreteren van historische teksten en/of archeologische gegevens en is in staat deze toe te passen op verschillende bronnen uit diverse perioden;
4. heeft de noodzakelijke vaardigheden om onafhankelijk onderzoek op historische teksten of archeologische gegevens te kunnen doen en is in staat kritisch te reflecteren op interpretaties van dat materiaal;
5. de student die een talige specialisatie binnen de afstudeerrichting Ancient Studies heeft afgerond, heeft een grondige kennis van de Akkadische, Griekse of Latijnse taal en literatuur en is in staat om deze kennis toe te passen in interdisciplinair onderzoek.

BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA

Afstudeerrichting Classics

Semester 1			Semester 2		
blok 1	blok 2	blok 3	blok 4	blok 5	blok 6
Interdisciplinary Seminar (6 EC)	Latin Literature / Greek Literature (alterneert jaarlijks tussen periodes 2 en 4) (6 EC)	Term <i>paper</i> / <i>tutorial</i> OF: Master-language Keuzevak: Greek Epigraphy (6 EC)	Greek Literature / Latin Literature (alterneert jaarlijks tussen periodes 2 en 4) (6 EC)	Ancient Epic through the Ages OF: Late Greek and Latin OF: Reception of Classical Literature (deze vakken alterneren) OF: Keuzevak (6 EC)	Scriptie (6 EC)
Methodology: Intertextuality and Classical Storytelling (6 EC)	Greek & Latin Linguistics (6 EC)		Scriptie (6 EC)	Scriptie (6 EC)	

Afstudeerrichting Ancient History

Semester 1			Semester 2		
blok 1	blok 2	blok 3	blok 4	blok 5	blok 6
Interdisciplinary Seminar (6 EC)	Great Debates (6 EC)	Term <i>paper</i> of <i>tutorial</i> (6 EC)	City Life in the Roman Empire (6 EC)	Greek Elite Culture of <i>tutorial</i> Ancient Near Eastern History (6 EC)	Scriptie (6 EC)
The City and the Empire: War, Memory and Civic Identity in Republican Rome (6 EC)	From Constantine to Muhammad (6 EC)		Scriptie (6 EC)	Scriptie (6 EC)	

Afstudeerrichting Ancient Studies

Semester 1			Semester 2		
blok 1	blok 2	blok 3	blok 4	blok 5	blok 6
Interdisciplinary Seminar (6 EC)	Great Debates (6 EC)	Term <i>paper</i> of <i>tutorial</i> (6 EC)	Keuzevak uit aanbod ACASA (6 EC)	Interdisciplinair college of keuzevak uit aanbod ACASA (6 EC)	Scriptie (6 EC)
Keuzevak uit aanbod ACASA (6 EC)	Keuzevak uit aanbod ACASA (6 EC)		Scriptie (6 EC)	Scriptie (6 EC)	

BIJLAGE 3: BEZOEKPROGRAMMA

Opleiding	Letter*
UvA	
B Hebreeuwse Taal en Cultuur	A
B Griekse en Latijnse Taal en Cultuur	B
B Arabische Taal en Cultuur	C
B Nieuwgriekse Taal en Cultuur	D
M Oudheidstudies	E
M Midden-Oosten Studies	F
B Oudheidwetenschappen	G
VU	
B Griekse en Latijnse Taal en Cultuur	H
B Oudheidwetenschappen	I
M Oudheidstudies	J

Dag 1 VU - 17 september		
	8.45	Aankomst panel
8.45	9.00	Installeren panel
9.00	10.00	Voorbespreking opleidingen E, J
10.00	10.45	Startgesprek formeel verantwoordelijken VU / UvA
10.45	11.15	Gesprek met inhoudelijk verantwoordelijken E, J
11.15	11.30	Pauze
11.30	12.15	Studenten opleidingen E, J (= alumni opleidingen B, G, H, I)
12.15	13.00	Docenten opleidingen E, J
13.00	13.30	Lunch
13.30	14.00	Inzien documenten E, J
14.00	14.30	Inzien documenten B, H, G, I
14.30	14.45	Intern overleg t.a.v. Examencommissie VU
14.45	15.30	Examencommissie I (VU opleidingen H, I, J)
15.30	16.30	Voorbespreking opleidingen B, H, G, I
16.30	17.00	Open spreekuur
17.00	17.30	Alumni opleidingen E, J
17.30	18.00	Intern overleg E, J

Dag 2 UvA - 18 september		
	8.45	Aankomst panel
8.45	9.00	Installeren panel
9.00	9.30	Paneloverleg B, H
9.30	10.00	Gesprek met inhoudelijk verantwoordelijken B, H
10.00	10.45	Studenten opleidingen B, H
10.45	11.00	Pauze
11.00	11.45	Docenten opleidingen B, H
11.45	12.15	Paneloverleg G, I

12.15	12.45	Lunch
12.45	13.15	Gesprek met inhoudelijk verantwoordelijken G, I
13.15	14.00	Studenten opleidingen G, I
14.00	14.45	Docenten opleidingen G, I
14.45	15.00	Pauze
15.00	15.15	Paneloverleg t.a.v. Examencommissies
15.15	15.45	Examencommissie II (BA UvA – B, G)
16.45	16.15	Examencommissie III (MA UvA – E)
16.15	16.45	Intern paneloverleg
16.45	17.15	Eindgesprek formeel verantwoordelijken UvA
17.15	17.45	Eindgesprek formeel verantwoordelijken VU
17.45	18.15	Intern paneloverleg B, H, G, I

Dag 3 UvA - 19 september

	9.00	Aankomst panel
9.00	10.30	Vaststellen bevindingen B, E, G, H, I, J
10.30	10.45	Vorbereiden mondelinge rapportage B, E, G, H, I, J
10.45	11.00	Pauze
11.00	11.30	Mondelinge rapportage B, E, G, H, I, J
11.30	12.15	Ontwikkelgesprek VU/UvA (opleidingen B, E, G, H, I, J)
12.15	13.00	Lunch
		<i>Vanaf hier UvA gedeelte van het programma</i>
13.00	14.30	Voorbespreking opleidingen A, C, D, F
14.30	15.15	Gesprek inhoudelijk verantwoordelijken A, C, D, F
15.15	16.00	Parallelsessies (deelpanels) - Studenten/alumni BA Nieuwgrieks (=D) - Studenten MA M-O (=F; = alumni A, C)
16.00	16.45	Parallelsessies (deelpanels) - Docenten BA Nieuwgrieks (=D) - Docenten MA M-O (= F)
16.45	17.15	Alumni MA M-O
17.15	17.45	Open spreekuur
17.45	18.15	Intern paneloverleg D, F

Dag 4 UvA - 20 september

	9.00	Aankomst panel
9.00	9.30	Intern paneloverleg A, C
9.30	10.15	Parallelsessies (deelpanels) - Studenten Arabisch (C) - Studenten Hebreeuws (A)
10.15	11.00	Parallelsessies (deelpanels) - Docenten Arabisch (C) - Docenten Hebreeuws (A)
11.00	11.45	Inzien documenten A, C, D, F
11.45	12.00	Paneloverleg t.a.v. Examencommissies
12.00	12.30	Lunch
12.30	13.00	Examencommissie BA (opleidingen A, C, D)

13.00	13.30	Examencommissie MA (opleidingen F)
13.30	14.00	Paneloverleg
14.00	14.30	Eindgesprek formeel verantwoordelijken A, C, D, F
14.30	16.00	Vaststellen voorlopige bevindingen
16.00	16.15	Vorbereiden mondelinge rapportage
16.15	16.30	Mondelinge rapportage A, C, D, F
16.30	17.15	Ontwikkelgesprekken (sessie I: A ,C ,F / sessie II: D)
17.15		Borrel

BIJLAGE 4: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Selectie eindwerken

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek twaalf eindwerken bestudeerd van de masteropleiding Classics and Ancient Civilizations. De selectie werd gebaseerd op een lijst afgestudeerden van de periode 2015-2018, waarbij werd gezorgd voor een evenwichtige spreiding in cijfers, onderwerpen en begeleiders. Ook is als volgt rekening gehouden met de drie afstudeerrichtingen:

<i>Afstudeerrichting / track</i>	<i>Totaal aantal scripties 2015-2018</i>	<i>Scriptieselectie</i>
Ancient History	4	3
Ancient Studies	3	1
Classics	13	8
<i>Totaal</i>	<i>20</i>	<i>12</i>

De gegevens van de eindwerken zijn bekend bij QANU en zijn op aanvraag beschikbaar.

Vanwege de hoeveelheid te beoordelen opleidingen aan de Universiteit van Amsterdam zijn niet vijftien maar twaalf scripties per opleiding geselecteerd. De examencommissie van de Graduate School of Humanities (GSH) is ingesteld voor alle masteropleidingen van de Faculteit der Geesteswetenschappen aan de UvA. Er is volledige inhoudelijke overlap met het (gedeelde) programma van de masteropleiding Classics and Ancient Civilizations aan de VU. Daarnaast is er bij de vakken in totaal voor 24 EC inhoudelijke overlap met andere opleidingen aan de UvA.

Bestudeerde documenten

Het panel heeft tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels in *hard copy* en deels via de elektronische leeromgeving):

Algemene documenten:

- *Facultair rapport onderwijsvisitaties;*
- *Instellingsplan 2015-2020: Grenzeloos nieuwsgierig;*
- *Notitie Taalbeleid onderwijs binnen de FGw: naar een Tweektalige Faculteit;*
- *Facultair Strategisch Plan 2016-2020;*
- *Vooruit Faculteit der Geesteswetenschappen: Innovatie in het bacheloronderwijs 2016-2018;*
- *Kader Toetsbeleid;*
- *Arbeidsmarktperspectief. Een onderzoek naar arbeidsmarktperspectieven onder alumni van de Faculteit der Geesteswetenschappen.*

Jaarverslagen:

- *Jaarverslag 2016-2017, Examencommissie Graduate School of Humanities;*
- *Jaarverslag 2017-2018, Examencommissie Graduate School of Humanities;*
- *Jaarverslag Opleidingscommissie Archeologie en Oudheidstudies 2016-2017;*
- *Jaarverslag Opleidingscommissie Archeologie en Oudheidstudies 2017-2018.*

Studiehandleidingen, waaronder in *hard copy*:

- *Studiehandleiding 'Interdisciplinary Seminar: Rulers' Ideology and Representation';*
- *Studiehandleiding 'Greek and Latin Linguistics: Syntactic, Rhetorical and Discourse Pragmatic Units';*
- *Studiehandleiding 'From Constantine to Muhammad: Religion and Society in Late Antiquity'.*

Uitgebreidere informatie over de (toetsing van) modulen via USB-stick en/of elektronische leeromgeving.

